

မြန်မာ- ကချင် ခရစ်ယာန်များအား လွတ်မှာလား (သို့ မဟုတ်) တရားစွဲမှာလား?

ရှေ့ နေများနှင့် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းခံထားရသည့် နှစ်ခြင်းခေါင်းဆောင်များ၏ မိသားစုဝင်များကိုတွေ့ ခွင့်ပေးရန်

(ရန်ကုန်၊ ဇန်နဝါရီ ၂၄ရက်၊ ၂၀၁၇)- လူ့ အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်သည့်အဖွဲ့ နှင့် Fortify Rights မှ ဒီဇင်ဘာလ ၂၄ရက် ၂၀၁၆ တွင်စတင်ကာ စစ်တပ်မှ တဖက်သတ်ဆန့်ကျင်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားသည့် ကချင်တိုင်းရင်းသားနှစ်ခြင်းခေါင်းဆောင် ဦးအား သင့် လျော်သည့်စွဲချက်တင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ချက်ချင်းလွတ်ပေးရန်ခြင်းပြုလုပ်ပေးရန် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းရှိ စစ်တပ်အနေဖြင့် Langjaw Gam Seng ၃၅နှစ် နှင့် Dumdaw Nawng Lat ၆၅နှစ်တို့အား စစ်အမှုထမ်းများ၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက် ခြင်းဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်နေခြင်းမှကင်းလွတ်နိုင်ရန် ရဲအချုပ်ခန်းသို့ အမြန်ဆုံးလွှဲပြောင်းပေးသင့်ပါသည်။

စစ်တပ်မှ တရားမဝင်လေကြောင်းဖြင့်တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကို စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်သည့် သတင်းထောက်များအား အကူအညီပေးခြင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ စစ်တပ်အခြေချစခန်းမှ ဆင့်ခေါ်ခဲ့ပြီးသည့်နောက်တွင် ထိုသူဦးတို့ ပျောက်ဆုံးခဲ့ပါသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၉ရက်နေ့ တွင် စစ်တပ်မှ Facebook ပေါ်တွင် ထုတ်ပြန်ချက်ကိုဖြန့် ဝေကာ သူတို့ အားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားခြင်းကို အသိပေးခဲ့ပြီး၊ ထိုသူ နှစ်ဦးတို့သည် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KIA)အား နည်းမျိုးစုံဖြင့် အထောက်အပံ့များပေးခဲ့သည်ဟုစွဲခဲ့ပါသည်။ သူတို့ အားစတင်ဖမ်းခဲ့သည့်လမှစတင်ကာ စစ်တပ်မှ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရလိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သည့် စွဲချက်တင်အမှုဖွင့်ခြင်း၊ အရပ်ဖက်အစိုးရအာဏာပိုင်များထံသို့လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) ရှေ့ နေ (သို့) မိသားစုဝင်များနှင့် တွေ့ ခွင့်ပေးခြင်း စသည့် အချက်များကို မပြုလုပ်ခဲ့ပါ။

“စစ်ဖြစ်နေတဲ့ အချိန်ကာလမှာ ဖြစ်နေတဲ့ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတွေကို မြင်သာအောင်ကူညီခဲ့တဲ့အပေါ်တို့ ပြန်တဲ့အနေနဲ့ ကချင်နှစ်ခြင်း ခေါင်းဆောင် ၂ယောက်ကိုဖမ်းခဲ့တာလို့ ထင်မြင်ရပါတယ်”ဟု Fortify Rights၏ စီမံခန့် ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးအကြီးအကဲဖြစ်သူ Matthew Smithမှ ပြောခဲ့ပါသည်။ “အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတွေက ကျယ်လောင်တဲ့အသံပြုလုပ်ခဲ့လို့ သာ စစ်တပ်ကသူတို့ကိုဖမ်းဆီးချုပ် နှောင်ထားတဲ့အကြောင်းကို ရှင်းလင်းဖို့ ဖြစ်လာတာဆိုပေမယ့်လဲ အဖမ်းခံထားရတဲ့သူတွေကတော့ အခုအချိန်အထိစိုးရိမ်စရာ ကောင်းတဲ့ အန္တရာယ် မှာဆက်ပြီးရှိနေတယ်”

စစ်တပ်၏ ထုတ်ပြန်ချက်တွင်ပါသည့် စွဲစွဲချက်များအရ Langjaw Gam Seng, ကချင်နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်အဖွဲ့ အစည်း (KBC) ၏ လူငယ်ခေါင်းဆောင်နှင့် သူ၏တဝမ်းကွဲတော်စပ်သူ Dumdaw Nawng Lat, KBC၏ သင်းအုပ်ဆရာတို့သည် ကချင်လွတ်မြောက် ရေးတပ်မတော်အတွက် “ငွေကြေးအထောက်အပံ့ ပေးသူ၊ သတင်းပေးသူ၊ အသင်းဝင်သစ်စုဆောင်းပေးသူ၊ ကောလဟာလများ ကိုဖြန့် ဝေပေးသူ” အဖြစ်လုပ်ဆောင်ပေးခဲ့သည်ဟု ပါရှိပါသည်။ ထိုထုတ်ပြန်ချက်အရ Dumdaw Nawng Lat သည် “တပ်မတော်၏ လှုပ်ရှားမှုများကို သတင်းပေးကာ သောင်းကျန်းသူများကို ငွေကြေးအထောက်အပံ့များပေးပြီး ပြင်ပလူမှု ဆက်သွယ်ရေးအဖွဲ့ များနှင့်ဆက်သွယ်၍ အသေရေပျက်စေသော သတင်းများကို ဝါဒဖြန့် ပေးခြင်းဖြင့် နယ်ခံနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ အထင်အမြင်မှားစေမည့်အရာများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်” Langjaw Gam Seng အား “တပ်မတော်၏ သတင်းအချက်အလက်များကို KIA သောင်းကျန်းသူများအားပေးခြင်း၊ အဖွဲ့ ဝင်အသစ်များအားရှာဖွေစုဆောင်းပေးခြင်းနှင့် တိုက်ပွဲများဖြစ်စဉ်အတွင်း သောင်းကျန်းသူများ ချောမွေ့ စွာသွားလာလှုပ်ရှားနိုင်ရန် လမ်းခရီးအတွက် ဓာတ်ဆီများသယ်ယူပို့ ဆောင်ပေးခြင်း” တို့ ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟုစွဲ ခဲ့ပါသည်။

စစ်တပ်၏ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ထိုသူဦးတို့ အား ၂၀၀၈ခုနှစ်ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ၃/၆ အောက်မှ “စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်နေ သည်” ဟုဖြည့်စွတ်ထားပြီး ထိုဥပဒေအရ တရားရေးရာပိုင်းဆိုင်ရာထင်မြင်သုံးသပ်ချက်မပါဝင်ဘဲ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးကိုကြိုတင်ကာ ကွယ်ရန် အတိုင်းအတာဖြင့် ၂၄နာရီကျော်ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည် (သို့) “ဥပဒေနှင့် အမိန့် နေရာတိုင်းတွင်သက် ရောက်မှုရှိစေရန်၊ ပြည်သူလူထု၏အကျိုးအတွက် တရားဥပဒေနှင့်အညီ ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် တည်ငြိမ် သာယာရေးကို လုပ်ဆောင်ပေးရန်”တို့ဖြစ်ပါသည်။ “အဖမ်းခံထားရသူများကို သက်ဆိုင်သည့် ရဲဌာနစခန်းသို့

တရားဥပဒေအောက်မှ အရေးယူရန်အတွက် စနစ်တကျ လွှဲပြောင်းပေးမည်”ဟု စစ်တပ်မှပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း လက်ရှိအချိန်ရောက်သည်အထိမည်သည့်အရေးယူမှုမျှပြုလုပ် ခဲ့ခြင်းမရှိပါ။

“စစ်တပ်စခန်းထဲမှာ နှိပ်စက်ခံရမယ့်အန္တရာယ်ကျရောက်နေတဲ့ ဒီလူတွေကို အဲဒီအမှောင်ထဲကနေ လွှဲပြောင်းပေးဖို့ အတွက် အစိုးရ အနေနဲ့ အခုချက်ချင်းအရေးယူပြီးသေသေချာချာလုပ်ပေးဖို့လိုအပ်တယ်”ဟု လူ့ အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်သည့်အဖွဲ့ ၏ အာရှရေးရာ ဒါရိုက်တာ Phil Robertson မှ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ “အစိုးရခေါင်းဆောင်တွေအနေနဲ့ ဒီလူ့ ယောက်ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းဖို့ နဲ့ လုံခြုံရေးအတွက်တာဝန်ရှိပြီးတော့ ရှေ့ နေတွေ့ပြီးတော့မိသားစုဝင်တွေ နဲ့ တွေ့ ဖို့ ချက်ချင်းလုပ်ဆောင်ပေးသင့်တယ်”

ဒီဇင်ဘာလ ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် ထိုသူဦးတို့ သည်မြန်မာတပ်မှ လေကြောင်းဖြင့်တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းတွင် တည်ရှိသော ကက်သလစ်ဘုရားကျောင်းအားအလွန်ဆိုးရွာစွာပျက်ဆီးစေခဲ့ခြင်းကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည့် သတင်းထောက်များ အားလမ်းညွှန်ပေးခဲ့ပါသည်။ ပျက်ဆီးသွားသည့် ဘုရားကျောင်းဓာတ်ပုံများကို အင်တာနက်ပေါ်တွင် ဒီဇင်ဘာလ အစောပိုင်းတွင် ဖြန့် ဝေခဲ့ပါသည်။ အစောပိုင်းတွင် စစ်တပ်၏ထုတ်ပြန်ချက်အရ ထိုသူဦးတို့ အား အတင်းအကျပ်ဖြင့် ပျောက်ဆုံးသွားသည့်ပုံစံဖြစ် စေရန် ကြောက်ရွံ့ အောင်ပြုလုပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု လူ့ အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်သည့်အဖွဲ့ နှင့် Fortify Rights တို့မှ ပြောပါသည်။ ထိုသူဦးတို့သည်နေရာတွင်ရှိနေသည်နှင့် ပါတ်သက်သည့် စုံစမ်းမေးမြန်းမှုများကို ဒေသခံအစိုးရအာဏာပိုင်များမှ တုံ့ပြန်ရန်ပျက်ကွက်ခဲ့ပါသည်။ သမ္မတရေးရာဆိုင်ရာ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ ဇော်ဌေးမှ စစ်တပ်မှသူတို့ အား ငြင်းပယ်ခဲ့သည်ဆိုသောအချက် ကို ငြင်းဆိုခဲ့ပါသည်။

ဇန်နဝါရီလ ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏လူ့ အခွင့်အရေးအတွက် ကုလသမဂ္ဂ၏ အထူးပြောရေးဆိုခွင့်ရှိသူ Yanghee Leeမှ အခွင့်အရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပြဿနာများကို ပြောဆိုသူတဦးတယောက်ချင်း ဘေးအန္တရာယ်နှင့် တွေ့ ကြုံနေရခြင်းအပေါ်စိုးရိမ် မိကြောင်းကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ သူမ၏ပြောပြချက်အရ အစိုးရပြောချင်သည့်အရာမှာ အလွန်ရှင်းပါသည် “သင်သည်မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်သည်ကိုထုတ်ဖော်မပြပါနဲ့ ။ သင့်တွင် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့်ရာထူးအဆင့်များ (သို့) အသက်ရှင်နေသူများ (သို့) သေဆုံးသွားများ မည်သို့ စိတ်အနှောက်အယှက်မရှိနေထိုင်ခဲ့ရပုံနှင့် ထိုဇာတ်လမ်းများကို အထောက်အကူပြုသည့်အချက်များအပေါ် သင်၏ထင်မြင် ချက်များကို မပြောပါနှင့်”

လွန်ခဲ့သောအပတ်များအတွင်း မြန်မာစစ်တပ်နှင့်ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်တို့ ကြား မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းတွင်တိုက်ခိုက် မှုများဖြစ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် လူပေါင်း ၂၃၀၀၀ကျော်ကို အခြေမဲ့အနေမဲ့ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ဇန်နဝါရီလ ၁၁ရက်နေ့ တွင် မြန်မာစစ်တပ်၏ လေကြောင်းဖြင့်တိုက်ခိုက်ခြင်းနှင့် အမြောက်တပ်မှပြင်းထန်စွာတိုက်ခိုက်ခြင်းတို့ ကြောင့် မြန်မာပြည်မှထွက်ပြေးလာသူ ကချင်တိုင်း ရင်းသား ခန့် မုန်းခြေ ၄၀၀၀ကျော်ကို တရုတ်နိုင်ငံလုံခြုံ ရေးအင်အားစု များမှအတင်းအကျပ် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ပြန်ရန် တွင်းပို့ ခဲ့ပါ သည်။

“မြန်မာ စစ်တပ် အနေနဲ့ ဒီအမှုကို အခုအချိန်အထိကိုင်တွယ်ခဲ့တာကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် စစ်တပ်ဟာ အစိုးရကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့ အခွင့်အရေး သတ်မှတ်ထားတဲ့ အဆင့်တွေနဲ့ ကိုက်ညီအောင်လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ အဝေးကြီးလိုသေးတယ်ဆိုတာကို ပြနေတာဘဲ” ဟု Robertson ကပြောခဲ့ပါသည်။ “ပဋိပက္ခဖြစ်နေတဲ့ နေရာတွေမှာဖြစ်နေတဲ့ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုတွေကို ကူညီဖော်ပြပေးတဲ့သူနှင့် နိုင်ငံသားများတွေကြုံနေရတဲ့ အန္တရာယ်တွေက အရင်ကလိုဘဲ - ပြောင်းလဲမှုအမြန်ဆုံးဖြစ်နိုင်ဖို့ အတွက် ခိုင်မာတဲ့ အရေးယူမှု တွေ လုပ်ဖို့ လိုအပ်နေပြီ”

သတင်းအချက်အလက်ပိုမိုရယူလိုပါက ကျေးဇူးပြု၍

ဘန်ကောက်၊ Phil Robertson၊ လူ့ အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့၊ အာရှကာကွယ်ရေးဒါရိုက်တာ +66-85-060-8406, RobertP@hrw.org; Twitter: @reaproy

ဘန်ကောက်၊ Matthew Smith, Fortify Rights၊ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ အရာရှိ +66 (0) 87.795.5454, matthew.smith@fortifyrights.org; Twitter: @matthewfsmith, @fortifyrights

San Francisco, Brad Adams, လူ့ အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်ရေးအဖွဲ့ ၊ အာရှဒါရိုက်တာ, +1-347-463-3531, adamsb@hrw.org; Twitter: @BradMAdams

FORTIFY RIGHTS အကြောင်း

Fortify Rightsသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခြင်းများကို တားဆီးပြီး ဖြစ်သင့်ရသင့်သောအရာများအတွက် တရား ဥပဒေနည်း အရလုပ်ဆောင်ပေးသောအဖွဲ့ အစည်းဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အနေဖြင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း ၊ အထူး တည်ထွင်ထားသည့်နည်းပညာစနစ်ဖြင့် လူ့ လူ့ အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သူများကို အထောက်အကူပေးခြင်း နှင့် ရလဒ် အဖြစ်အပျက်များရရှိရန်သတင်းစာရှင်းလင်းပွဲများပြုလုပ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သည် Switzerlandနှင့်အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တွင် မှတ်ပုံတင်ကာ အရှေ့ တောင် အာရှတွင် အခြေချသော လွတ်လပ်စွာရပ်တည်နေသည့် အကျိုးအမြတ်ရရှိရန်အတွက်မဟုတ်သော အ အစိုးရမဟုတ်သည့်အဖွဲ့ အစည်း ဖြစ်ပါသည်။ ဖစ်ပါသည်။